

RÂNDUIALA SLUJBEI DIN NOAPTEA SFINTELOR PAȘTI

UTRENIA ÎNVIERII

Cu puțin timp înainte de miezul nopții (aproape de ora 12), preotul (la catedrale arhiereul, în mănăstiri starețul, iar la bisericile de enorie cu mai mulți slujitori, protosul) aprinzând, de la candela de deasupra sfintei mese, o făclie mai mare și frumos împodobită, iese cu ea printre sfintele uși și, stând pe solee (sau între sfeșnicele împărătești), înalță făclia cu ambele mâini și rostește cu glas mare chemarea:

Veniți de luați lumină!

Preotul rostește această chemare de trei ori la rând, îndreptându-se prima dată către credincioșii din față, a doua oară către cei din dreapta bisericii și a treia oară spre cei din stânga. Credincioșii din față se apropie și își aprind lumânările lor de la făclia preotului și apoi unii de la alții (dacă sunt mai mulți clerici, ei își aprind cei dintâi făcliile lor de la cel mai mare).

Unde slujește un singur preot, după ce a lăsat făclia, el ia acum Sfânta Evanghelie și Sfânta Cruce și iese printre sfintele uși, iar înaintea lui merg paracliserii și cântăreții, purtând icoana Învierii, cădelnița și sfeșnice cu lumini aprinse (sau făclii) cântând cu toții pe glasul al 6-lea:

Învierea Ta, Hristoase Mântuitorule, îngerii o laudă în ceruri și pe noi pe pământ ne învrednicește cu inimă curată să Te slăvim.

La catedrale, mănăstiri și bisericile de enorie cu mai mulți slujitori, cel mai mare ia Sfânta Cruce, primul dintre preoți Sfânta Evanghelie, altul icoana Învierii, diaconii cădelnița, iar ceilalți slujitori mai mici (ipodiaconi, dacă sunt) sfeșnicele cu lumini aprinse; și așa, în sunetul toacei și al clopotelor și cântând cu toții: Învierea Ta, Hristoase Mântuitorule..., se îndreaptă spre ieșirea bisericii, mergând în frunte paracliserii (ipodiaconii ori credincioșii dinainte rânduiți) cu sfeșnicele, după ei cântăreții, având și ei făclii aprinse în mâini, după aceștia diaconii, purtând cădelnițele în dreapta și făclii aprinse în stânga, apoi preoții cu Sfânta Evanghelie și icoana și la urmă de tot protosul (la catedrale arhiereul) cu Sfânta Cruce. Toți credincioșii ies afară, iar în biserică nu rămâne decât cel care trebuie să aprindă candelile și sfeșnicele; se închid ușile bisericii.

Ieșind din biserică, clericii și însoțitorii lor merg pe rând la locul din față (din curtea bisericii), unde s-a pus din vreme o masă gătită și împodobită după rânduială; trecând cu toții prin partea dinspre miazănoapte a mesei, în ordinea în care au ieșit din biserică, preoții se așază în latura de apus a mesei, cu fețele spre răsărit, stând cel mai mare (arhiereul) în mijloc, iar ceilalți preoți în dreapta și în stânga lui, după vrednicia lor. Preoții pun pe masă Sfânta Evanghelie, Sfânta Cruce și icoana Învierii, iar sfeșnicele se așază unul în partea de nord, iar altul în cea de sud a mesei (dacă sunt sfeșnice mici ele sunt puse pe masă, de o parte și de alta a Sfintei Evanghelii). Preotul (protosul) primește cădelnița și, ținând în stânga Sfânta Cruce și o făclie aprinsă, cădește Sfânta Evanghelie mergând pe rând în cele patru laturi ale mesei și apoi pe credincioși; dacă este un singur diacon, el stă cu făclie aprinsă în latura opusă, iar dacă sunt doi diaconi, ei încadrează pe protos stând unul în latura din dreapta acestuia, celălalt în latura din stânga.

Terminându-se căderea, încetează sunetul clopotelor și al toacei, iar diaconul (în lipsa lui

preotul, stând în latura de apus a mesei, cu fața spre răsărit), glăsuiește:

Și pentru ca să ne învrednicim...

Și stând cu fața spre credincioși, preotul (protosul) citește Sfânta Evanghelie de la Liturghia Sâmbetei celei Mari, din Sfânta Evanghelie după Matei XXVIII, 1--16.

În vremea aceea, după ce a trecut sâmbăta, când se lumina de ziua cea dintâi a săptămânii, au venit Maria Magdalena și cealaltă Marie, ca să vadă mormântul. Și iată s-a făcut cutremur mare, căci îngerul Domnului, pogorându-se din cer și venind, a prăvălit piatra de la ușă și a stat deasupra ei. Și înfățișarea lui era luminoasă ca fulgerul și îmbrăcămintea lui, albă ca zăpada. Și de frica lui s-au cutremurat cei care păzeau și s-au făcut ca niște morți. Iar îngerul, vorbind femeilor, a zis: Nu vă temeți, căci știu că pe Iisus cel răstignit Îl căutați. Nu este aici, căci S-a sculat precum a spus. Veniți de vedeți locul unde a zăcut Domnul. Duceți-vă degrab și spuneți ucenicilor Săi că S-a sculat din morți și iată va merge mai înainte de voi în Galileea; acolo Îl veți vedea.

Iată, v-am spus vouă. Iar ele plecând în grabă de la mormânt, cu frică și cu bucurie mare au alergat să vestească ucenicilor Lui. Dar cum mergeau ele să vestească ucenicilor, iată Iisus le-a întâmpinat și le-a zis: Bucurați-vă! Iar ele, apropiindu-se, au cuprins picioarele Lui și I s-au închinat. Atunci Iisus le-a zis: Nu vă temeți. Mergeți și spuneți fraților Mei să meargă în Galileea și acolo Mă vor vedea. Iar pe când se duceau ele, iată unii dintre păzitori, venind în oraș, au spus căpeteniilor preoților toate cele ce s-au întâmplat. Atunci ei, adunându-se împreună cu bătrânii și ținând sfat, au dat bani mulți ostașilor și le-au zis: Spuneți că ucenicii Lui, venind noaptea, L-au furat pe când noi dormeam.

Dacă însă se va auzi aceasta la dregător, noi îl vom potoli și pe voi vă vom face fără grijă. Iar ei luând banii, au făcut cum i-au învățat; și s-a răspândit vorba aceasta între iudei până în ziua de astăzi.

După citire, preotul (protosul) binecuvintează pe credincioși cu Sfânta Evanghelie, apoi se întoarce și o așază pe masă, iar corul (cântăreții) cântă:

Slavă Ție, Doamne, slavă Ție.

Dacă este un singur diacon, el trece acum în latura de răsărit a mesei, stând cu fața spre apus și având în dreapta lumânare aprinsă; dacă sunt doi, ei încadrează pe preotul-protos, stând unul în latura de miazăzi, iar altul în latura de miazănoapte a mesei, unul cu fața spre celălalt.

Preotul (protosul) primește în dreapta cădelnița aprinsă, iar în stânga crucea și o făclie aprinsă, și, stând cu fața spre răsărit și cădind în chipul crucii, intonează:

Slavă Sfintei și Celei de o ființă și de viață făcătoarei și nedespărțitei Treimi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor

Cântăreții (corul): Amin.

Preotul (toți clericii, unde sunt mai mulți slujitori) cântă acum, cu glas mare, troparul, glasul al 5-lea:

Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le.

În timpul acesta încep din nou să sune clopotele și să bată toaca; după ce clericii au cântat troparul, corul (cântăreții și credincioșii) îl repetă, cântându-l de două ori la rând.

Apoi preotul (protosul), din locul unde a stat până acum, cădind spre răsărit, rostește cu glas mare și răspicat:

Stih: Înviază Dumnezeu, risipindu-se vrăjmașii Lui și fugind de la fața Lui cei ce-L urăsc pe Dânsul.

Cântăreții (corul) cântă:

Hristos a înviat din morți... (o dată).

În timpul acesta preotul (protosul) trece în latura de miazăzi a mesei (diaconul în cea de nord) și, stând cu fața spre nord, cădește din nou și rostește:

Stih: Precum se împrăstie fumul și nu mai este; precum se topește ceara de la fața focului.

Cântăreții (corul) cântă:

Hristos a înviat din morți... (o dată).

Trecând în latura de răsărit a mesei (diaconul în cea de apus) și stând cu fața spre apus, preotul (protosul) cădește din nou și rostește:

Stih: Așa pier păcătoșii de la fața lui Dumnezeu, iar dreptii se veselesc.

Cântăreții (corul) cântă:

Hristos a înviat din morți... (o dată).

Trecând în latura de nord a mesei (diaconul în cea de sud) și stând cu fața spre miazăzi preotul (protosul) cădește și rostește:

Stih: Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întru ea.

Cântăreții (corul) cântă:

Hristos a înviat din morți... (o dată).

Revenind în fața mesei, adică în latura dinspre apus (iar diaconul trecând în cea de răsărit), preotul cădește din nou și rostește:

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Cântăreții (corul) cântă:

Hristos a înviat din morți... (o dată).

Preotul (protosul), din locul în care se află și cădind, rostește:

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cântăreții (corul) cântă:

Hristos a înviat din morți... (o dată).

Acum preotul (slujitorii) cântă din nou, cu glas înalt:

Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând...

Iar corul (cântăreții) cântă sfârșitul:

...și celor din morminte viață dăruindu-le (Unii repetă de trei ori acest sfârșit al cântării).

Acum încetează sunetul clopotelor și al toacei, iar diaconul (unde sunt mai mulți diaconi, protodiaconul) ori, dacă nu este diacon, preotul rostește, rar și limpede, ectenia mare:

În pace, Domnului să ne rugăm.

Și celelalte, preotul încheind cu ecfonisul:

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Cântăreții (corul): **Amin.**

Încep iarăși să sune clopotele și să bată toaca. Preotul (protosul) ia Sfânta Evanghelie și Sfânta Cruce, iar ceilalți icoana Învierii și cădelnițele și, mergând în aceeași ordine ca la ieșire, intră în biserică, începând cântăreții să cânte Canonul Învierii.

Preotul (clerul) intră în Sfântul altar, punând pe Sfânta masă Sfânta Evanghelie și Sfânta Cruce; cel care poartă icoana Învierii o așază pe tetrapod (proschinitar sau iconostas), iar cântăreții,

rămânând la locurile lor, în strane, continuă cântarea Canonului Învierii, precum se arată mai jos. La bisericile cu mai mulți slujitori, unul dintre preoți, care va fi rânduit, începe lucrarea Proskomidiei, iar protosul (la catedrale arhiereul), luând cădelnița în dreapta, iar în stânga făclie aprinsă și o cruce, însoțit de diaconi, cădește întâi, în sfântul altar și apoi, ieșind printre sfintele uși, în toată biserica.

Atunci când începe să cădească, în naos, spre credincioșii din dreapta bisericii, preotul (protosul) zice cu glas mare: Hristos a înviat!, iar credincioșii răspund: Adevărat a înviat! Aceasta se zice de trei ori la rând; așijderea se face și când preotul cădește spre credincioșii din stânga bisericii și apoi când cădește spre cei din pronaosul bisericii.

La bisericile cu un singur preot, acesta face el însuși cădirea mare, cum s-a arătat, iar după aceea începe lucrarea Proskomidiei.

CANONUL ÎNVIERII

Facere a Sfântului Ioan Damaschin.

Irmosul fiecărei cântări se cântă de două ori, prima dată de clericii din altar și a doua oară de cântăreții din strana dreaptă. Stihirile de la fiecare cântare se pun pe 12, înaintea fiecărei stihiri cântându-se stihul: Hristos a înviat din morți; la sfârșitul fiecărei cântări se repetă irmosul, cântat de amândouă stranele împreună.

Apoi se cântă Hristos a înviat... (de trei ori) și se rostește ectenia mică.

*La începutul fiecărei cântări preotul cădește (unde sunt mai mulți slujitori, cădirea o fac preoții de rând, iar la Cântarea a noua a Canonului cădesc diaconii); în timpul cădirii, **atât preoții cât și diaconii ies și intră în sfântul altar prin ușile împărătești, care rămân neconținut deschise.***

Cântarea 1, glasul 1:

Irmosul:

Ziuă Învierii, popoare, să ne luminăm! Paștile Domnului, Paștile! Că din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos-Dumnezeu ne-a trecut pe noi, cei ce cântăm cântare de biruință. *(de două ori)*

Hristos a înviat din morți.

Să ne curățim simțirile și să vedem pe Hristos strălucind cu neapropiata lumină a Învierii. Și, cântându-I cântare de biruință, luminat să-L auzim zicând: Bucurați-vă!

Hristos a înviat din morți.

Cerurile după cuviință să se veselească și pământul să se bucure. Și să prăznuiască toată lumea cea văzută și cea nevăzută; că a înviat Hristos, Veselia cea veșnică.

Apoi amândouă stranele, din nou irmosul (catavasia):

Ziuă Învierii, popoare, să ne luminăm! Paștile Domnului, Paștile! Că din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos-Dumnezeu ne-a trecut pe noi, cei ce cântăm cântare de biruință.

Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le *(de trei ori)*.

Apoi diaconul zice ectenia mică și preotul, ecfonisul:

Că a Ta este stăpânirea și a Ta este împărăția și puterea și slava: a Tatălui și a Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Cântăreții: Amin.

Cântarea a 3-a

Irmosul:

Veniți să bem băutură nouă, nu din piatră seacă făcută cu minuni, ci din izvorul nestricăciunii, cel izvorât din mormântul lui Hristos, prin care ne întărim *(de două ori)*.

Hristos a înviat din morți.

Acum toate s-au umplut de lumină: și cerul și pământul și cele de dedesubt. Deci să prăznuiască toată făptura Învierea lui Hristos, întru Care s-a întărit.

Hristos a înviat din morți.

Ieri m-am îngropat împreună cu Tine, Hristoase; astăzi mă ridic împreună cu Tine, Cel ce ai înviat. Răstignitu-m-am ieri împreună cu Tine: Însuți împreună mă preaslăvește, Mântuitorule, întru Împărăția Ta.

Apoi amândouă stranele din nou irmosul (catavasia):

Veniți să bem băutură nouă, nu din piatră seacă făcută cu minuni, ci din izvorul nestricăciunii, cel izvorât din mormântul lui Hristos prin care ne întărim.

Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le *(de trei ori)*.

Apoi diaconul rostește ectenia mică și preotul, ecfonisul:

Că Tu ești Dumnezeuul nostru și Ție slavă înălțăm: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și puterea și în vecii vecilor.

Cântăreții: Amin.

Ipacoi, glasul al 4-lea:

Venind mai înainte de zori cele au fost cu Maria și găsim piatra răsturnată de pe mormânt, auzit-au de la înger: Pentru ce căutați, printre morți, ca pe un om, pe Cel ce este întru lumina cea pururea fiitoare? Vedeți giulgiurile cele de îngropare. Alergați și vestiți lumii că a înviat Domnul, omorând moartea, pentru că este Fiul lui Dumnezeu, Cel ce mântuiește neamul omenesc.

Cântarea a 4-a:

Irmosul:

La dumnezeiasca strajă, de Dumnezeu-grăitorul Avacum să stea împreună cu noi și să arate pe îngerul cel purtător de lumină, care a grăit cu mare glas: Astăzi este mântuirea lumii, că a înviat Hristos ca Cel atotputernic *(de două ori)*.

Hristos a înviat din morți.

Parte bărbătească, ca Cel ce a deschis pântecele fecioresc, fost-a Hristos; iar ca om, Mielușel S-a chemat. Și fără prihană a fost, Paștile noastre, ca Cel ce n-a gustat întinăciune; și ca un Dumnezeu adevărat, desăvârșit S-a numit.

Hristos a înviat din morți.

Ca un mieluşel de un an, Cununa cea binecuvântată de noi, Hristos, de voie pentru toți S-a jertfit, Paștile cele curăţitoare; și iarăși din mormânt a strălucit nouă, frumos, Soarele dreptății.

Hristos a înviat din morți.

Dumnezeiescul părinte David înaintea chivotului umbrei a săltat jucând; iar noi, poporul cel sfânt al lui Dumnezeu, plinirea închipuirilor văzând, să ne veselim dumnezeiește, că a înviat Hristos, ca Cel atotputernic.

Apoi amândouă stranele din nou irmosul (catavasia):

La dumnezeiasca strajă, de Dumnezeu-grăitorul Avacum să stea împreună cu noi și să arate pe îngerul cel purtător de lumină, care a grăit cu mare glas: Astăzi este mântuirea lumii, că a înviat Hristos ca Cel atotputernic.

Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le *(de trei ori)*.

Diaconul zice ectenia mică și preotul, ecfonisul:

Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Cântăreții: Amin.

Cântarea a 5-a:

Irmosul:

Să mergem dis-de-dimineată și, în loc de mir, cântare să aducem Stăpânului; și să vedem pe Hristos, Soarele dreptății, tuturor viață răsărind (*de două ori*).

Hristos a înviat din morți.

Milostivirea Ta cea nemăsurată văzând-o cei ținuți în legăturile iadului, spre lumină se grăbeau, Hristoase, cu picioare sprintene, laudând Paștile cele veșnice.

Hristos a înviat din morți.

Să ne apropiem, purtătorilor de lumină, de Hristos, Cel ce a ieșit din mormânt ca un mire; și să prăznuim, împreună cu cetele cele iubitoare de praznice, Paștile lui Dumnezeu, cele mântuitoare.

Apoi amândouă stranele din nou irmosul (catavasia):

Să mergem dis-de-dimineată și, în loc de mir, cântare să aducem Stăpânului; și să vedem pe Hristos, Soarele dreptății, tuturor viață răsărind.

Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le (*de trei ori*).

Apoi diaconul zice ectenia mică, iar preotul, ecfonisul:

Că s-a sfințit și s-a preaslăvit prea cinstitul și de mare cuviință numele Tău: al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Cântăreții: Amin.

Cântarea a 6-a:

Irmosul:

Pogorâtu-Te-ai în cele mai de jos ale pământului și ai sfărâmat încuietorile cele veșnice, care țineau pe cei legați, Hristoase; iar a treia zi, ca și Iona din chit, ai înviat din mormânt *(de două ori)*.

Hristos a înviat din morți.

Păzind pecetele întregi, Hristoase, ai înviat din mormânt, Cel ce n-ai stricat cheile Fecioarei prin nașterea Ta, și ne-ai deschis nouă ușile raiului.

Hristos a înviat din morți.

Mântuitorul meu, Jertfa cea vie și nejertfită, ca un Dumnezeu, pe Tine însuși de voie aducându-Te Tatălui, ai sculat pe Adam cu tot neamul, înviind din mormânt.

Apoi amândouă stranele din nou irmosul (catavasia):

Pogorâtu-Te-ai în cele mai de jos ale pământului și ai sfărâmat încuietorile cele veșnice, care țineau pe cei legați, Hristoase; iar a treia zi, ca și Iona din chit, ai înviat din mormânt».

Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le *(de trei ori)*.

Apoi diaconul zice ectenia mică, iar preotul, ecfonisul:

Că Tu ești Împăratul păcii și Mântuitorul sufletelor noastre și Ție slavă înălțăm: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Cântăreții: Amin.

Condacul, glasul al 8-lea

De Te-ai și pogorât în mormânt,
Cela ce ești fără de moarte,
dar puterea iadului ai zdrobit
și ai înviat, ca un biruitor,
Hristoase Dumnezeule,
zicând femeilor mironosițe: Bucurați-vă!
și apostolilor Tăi pace dăruindu-le,
Cela ce dai celor căzuți ridicare.

Icos

Pe Soarele cel mai înainte de soare,
Care a apus oarecând în mormânt,
întâmpinatu-L-au către dimineață,
căutându-L ca pe o zi, mironosițele femei
și, una către alta, grăiau:
O, prietenelor, veniți să ungem cu miresme
Trupul cel de viață purtător și îngropat,
Trupul care a înviat pe Adam cel căzut,
Care zace în mormânt.
Să mergem, să ne sârguim ca și magii
și să ne închinăm,
și să aducem miruri în loc de daruri,
Celui ce nu în scutece, ci în giulgiu a fost înfășurat,
și să plângem, și să strigăm:
O, Stăpâne, scoală-Te,
Cela ce dai celor căzuți ridicare !

În Sfânta și Marea Duminică a Paștilor prăznuim Învierea cea dătătoare de viață a Domnului și Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Numim sărbătoarea de azi Paști, după cuvântul care în vechiul grai evreiesc însemnează trecere; fiindcă aceasta este ziua în care Dumnezeu a adus, la început, lumea dintru neființă întru ființă. În această zi smulgând Dumnezeu pe poporul israelitean din mâna Faraonului, l-a trecut prin Marea Roșie și, tot în această zi, S-a pogorât din ceruri și S-a sălășluit în pântecul Fecioarei. Iar acum, smulgând tot neamul omenesc din adâncul iadului, l-a suit la cer și l-a adus iarăși la vechea vrednicie a nemuririi.

Dar pogorându-Se la iad, Domnul nu a înviat pe toți câți erau acolo, ci numai pe cei care au voit să creadă în El; și sufletele sfinților din veac, ținute cu sila de iad, le-a slobozit și a dăruit tuturor puțința să se urce la ceruri.

Drept aceasta, bucurându-ne peste fire, prăznuim cu strălucire Învierea, închipuind bucuria, cu care s-a îmbogățit firea noastră prin îndurarea milostivirii lui Dumnezeu. De asemenea dându-ne unul altuia obișnuita sărutare de Înviere, prăznuim și risipirea vrajbei, arătând prin aceasta unirea noastră cu Dumnezeu și cu îngerii Săi. Iar Învierea Domnului, așa s-a petrecut: La miezul nopții, pe când străjerii păzeau mormântul, pământul s-a cutremurat și un înger s-a pogorât și a răsturnat piatra de pe mormânt. Ostașii văzând acestea, s-au înspăimântat și au fugit; numai după aceea s-a petrecut venirea femeilor la mormânt, sâmbătă după miezul nopții, aproape de revărsatul zorilor. Învierea a cunoscut-o întâi Maica lui Dumnezeu, care, după cum grăiește Evanghelia de la Matei, ședea la mormânt împreună cu Maria Magdalena. Dar spre a nu se arunca îndoială asupra Învierii, din pricina dragostei de mamă pentru Fiul său, de aceea zic Evangheliștii că Domnul S-a arătat mai întâi Mariei Magdalena. Ea a văzut și pe îngerul, care sta pe piatră și plecându-se, a văzut și pe cei dinăuntru mormântului, care au vestit Învierea Domnului și au grăit: «A înviat, nu este aci, iată locul unde L-au pus pe Dânsul». Deci, auzind ea acestea, a alergat degrab la ucenicii cei mai înflăcărați, la Petru și la Ioan, și le-a vestit lor Învierea. Iar întorcându-se ea cu cealaltă Marie la mormânt, le-a întâmpinat pe ele Hristos, zicându-le: «Bucurați-vă!». Drept era ca seminția femeiască să audă ea, mai întâi, bucuria, ca cea care a auzit mai întâi: «Întru dureri să nască fii». Ele fiind biruite de dragoste, s-au apropiat și s-au atins de preacuratele Lui picioare, voind să-L cunoască mai cu dinadinsul. Apostolii au venit la groapă și Petru, numai plecându-se la mormânt, s-a întors înapoi, dar Ioan a intrat înăuntru, a privit mai cu de-amănuntul și a pipăit giulgiul și mahrama capului (Luca 24, 12; Ioan 20, 3-8). Magdalena, spre a se încredința mai cu dinadinsul despre cele ce văzuse, a venit iarăși împreună cu celelalte femei la mormânt, cam pe la revărsatul zorilor și au stat afară și plângeau. Dar uitându-se ea în mormânt văzu doi îngeri strălucind de lumină, care, certând-o oarecum, i-au grăit: «Femeie, ce plângi? Pe cine cauți? Pe Iisus Nazarineanul cauți? Pe Cel răstignit? S-a sculat, nu este aici». Și îndată s-au ridicat cuprinse de teamă văzând pe Domnul. Iar aceea întorcându-se înapoi a văzut pe Hristos stând și părându-i-se că El este grădinarul (că mormântul era în grădină), I-a zis: «Doamne, dacă Tu L-ai luat pe El, spune unde L-ai pus; și eu Îl voi lua pe Dânsul», și căutând ea din nou către îngeri, Mântuitorul a grăit Magdalenei: «Marie!»; iar ea înțelegând dulcele și cunoscutul glas al lui Hristos, voia să se atingă de El. Dar El a zis: «Nu te atinge de Mine, că încă nu M-am suit la Tatăl Meu; precum socotești, ție ți se pare că Eu sunt încă om; ci mergi la frații Mei și spune-le cele ce ai văzut și auzit», și Magdalena a făcut așa. Luminându-se de ziuă, ea a venit iarăși la mormânt cu celelalte; iar cele ce erau cu Ioana și cu Salomeea au venit la răsăritul soarelui

și, pe scurt grăind, femeile au venit la mormânt adesea și între ele era și Născătoarea de Dumnezeu. Că ea este aceea pe care Evanghelia o numește Maria lui Iosie; Iosie era fiul lui Iosif. Nu se știe însă ceasul când a înviat Hristos. Unii zic că la cântarea cea dintâi a cocoșilor; alții, când s-a întâmplat cutremurul, iar alții, într-altă dată. Deci așa petrecându-se faptele, iată că unii din cei ce păzeau mormântul au venit și au spus arhierilor cele întâmplate; iar aceștia, mituindu-i cu bani, i-au înduplecat să spună că ucenicii lui Hristos au venit în timpul nopții și L-au furat. În seara acelei zile însă, ucenicii fiind adunați laolaltă de frica iudeilor și ușile fiind încuiate, a intrat Iisus la dâșii, că era cu trup nestricăcios și ca de obicei le-a vestit lor: «Pace vouă!». Ei, văzându-L, s-au bucurat peste măsură de mult și au primit, prin suflare mai desăvârșită lucrarea Preasfântului Duh. În ce privește însă Învierea Domnului în a treia zi de la înmormântare, așa să știi: Joi seara și Vineri ziua fac o zi (așa socoteau evreii întinderea unei zile); apoi, Vineri noaptea și Sâmbăta întreagă fac altă zi; iată deci a doua zi. Altă zi o face noaptea de Sâmbătă și o parte din ziua de Duminică (fiindcă după o parte a începutului se înțelege întregul); deci altă întindere de zi. Iată dar și ziua a treia. Sau alt fel: Hristos a fost răstignit vineri, la ceasul al treilea; de la ceasul al șaselea și până la ceasul al nouălea s-a făcut întuneric; aceea înțelegeți-o o noapte; deci iată o întindere de o zi, de la ceasul al treilea până la al nouălea. Apoi, după întuneric, iată ziua și noaptea de vineri; deci a doua întindere de zi. În sfârșit ziua Sâmbetei și noaptea ei fac, iată, a treia întindere de zi. Că, deși Mântuitorul a făgăduit să ne facă bine în trei zile, totuși binefacerea a plinit-o El într-un timp mai scurt.

A Cărei slavă și putere este în vecii vecilor. Amin

Apoi clericii cântă în sfântul altar, pe glasul al 2-lea:

Învierea lui Hristos văzând, să ne închinăm Sfântului Domnului Iisus, Unuia celui fără de păcat. Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, și sfântă Învierea Ta o laudăm și o slăvim; că Tu ești Dumnezeuul nostru, afară de Tine pe altul nu știm, numele Tău numim. Veniți, toți credincioșii, să ne închinăm sfintei Învierii lui Hristos. Că iată a venit, prin Cruce, bucurie la toată lumea. Totdeauna binecuvântând pe Domnul, laudăm Învierea Lui, că răstignire răbdând pentru noi, cu moartea pe moarte a stricat.

Aceeași cântare se cântă încă de două ori de către cântăreți.

Apoi din nou clericii în altar, pe glasul al 6-lea:

Înviind Iisus din mormânt, precum a zis mai înainte, a dăruit nouă viață veșnică și mare milă.

Cântăreții repetă de două ori aceeași cântare.

Cântarea a 7-a:

Irmosul:

Cel ce a izbăvit pe tineri din cuptor făcându-Se om, pătimește ca un muritor; și prin patimă pe cel muritor îl îmbracă în podoaba nestricăciunii, Cel unul binecuvântat, Dumnezeuul părinților noștri, și preaslăvit *(de două ori)*.

Hristos a înviat din morți.

Femeile cele de Dumnezeu înțeleptite, cu miruri către Tine au alergat; și, bucurându-se, s-au închinat Ție, Dumnezeuului celui viu, pe Care, ca pe un mort, cu lacrimi Te căutau; și Paștile cele de taină ucenicilor Tăi, Hristoase, le-au binevestit.

Hristos a înviat din morți.

Prăznuim omorârea morții, sfărâmarea iadului și începătura altei vieți, veșnice; și săltând, lăudăm pe Pricinuitorul, Cel unul binecuvântat, Dumnezeuul părinților noștri, și preaslăvit.

Hristos a înviat din morți.

Cât este de sfântă, cu adevărat și întru totul prăznuită această noapte de mântuire și strălucită, mai înainte vestitoare fiind a zilei celei purtătoare de lumină, a Învierii, în care Lumina cea fără de ani din mormânt cu trupul, tuturor a strălucit.

Apoi amândouă stranele din nou irmosul (catavasia):

Cel ce a izbăvit pe tineri din cuptor făcându-Se om, pătimește ca un muritor; și prin patimă pe cel muritor îl

îmbracă în podoaba nestricăciunii, Cel unul binecuvântat, Dumnezeuul părinților noștri, și preaslăvit.

Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le *(de trei ori)*.

Apoi diaconul zice ectenia mică, iar preotul, ecfonisul:

Fie stăpânirea împărăției Tale binecuvântată și preaslăvită: a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Cântăreții: Amin.

Cântarea a 8-a:

Irmosul:

Această aleasă și sfântă zi, cea dintâi a săptămânii, împărăteasă și doamnă, praznic al praznicelor este și sărbătoare a sărbătorilor, în care binecuvântăm pe Hristos în veci *(de două ori)*.

Hristos a înviat din morți.

Veniți, din rodul cel nou al viței, al dumnezeieștii veselii, în ziua cea vestită a Învierii, Împărăției lui Hristos să ne împărtășim, laudându-L pe Dânsul ca pe un Dumnezeu, în veci.

Hristos a înviat din morți.

Ridică împrejur ochii tăi, Sioane, și vezi. Că iată, au venit la tine fiii tăi, ca niște făclii de Dumnezeu luminate, de la apus și de la miazănoapte, și de la mare și de la răsărit, întru tine binecuvântând pe Hristos în veci.

Preasfântă Treime, Dumnezeul nostru, slavă Ție.

Părinte atotțiitorule și Cuvinte și Duhule, Fire ceea ce ești una în trei ipostasuri, mai presus de ființă și de Dumnezeire, întru Tine ne-am botezat și pe Tine Te binecuvântăm întru toți vecii.

Apoi amândouă stranele din nou irmosul (catavasia):

Această aleasă și sfântă zi, cea dintâi a săptămânii, împărăteasă și doamnă, praznic al praznicelor este și

sărbătoare a sărbătorilor, în care binecuvântăm pe Hristos în veci.

Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le *(de trei ori)*.

Apoi diaconul zice ectenia mică, iar preotul, ecfonisul:

Că s-a binecuvântat numele Tău și s-a preaslăvit împărăția Ta: a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Cântăreții: Amin.

Apoi diaconul zice:

*Pe Născătoarea de Dumnezeu
și Maica luminii
întru cântări cinstind-o,
să o mărim!*

Cântarea a 9-a

Stihul:

Îngerul a strigat celei pline de har: Curată Fecioară, bucură-te! Și iarăși zic: bucură-te! Că Fiul tău a înviat a treia zi din mormânt.

Irmosul

Luminează-te, luminează-te noue Ierusalime, că slava Domnului peste tine a răsărit. Saltă acum și te bucură Sioane! Iar tu, curată Născătoare de Dumnezeu, veselește-te întru învierea Celui născut al tău.

Stihul:

Mărește, sufletul meu, pe Cel ce a înviat a treia zi din mormânt, pe Hristos, Dătătorul de viață.

Stihira:

O, dumnezeiescul! O, iubitul! O, preadulcele Tău glas! Căci cu noi ai făgăduit să fii cu adevărat, până la sfârșitul veacului, Hristoase. Pe Care întărire de nădejde credincioșii avându-Te, ne bucurăm.

Stihul:

Mărește, sufletul meu, pe Cel ce a pătimit de bună voie, și s-a îngropat și a înviat a treia zi din mormânt.

Stihira:

O, Paștile cele mari și preasfințite, Hristoase! O, Înțelepciunea și Cuvântul și Puterea lui Dumnezeu! Dă-ne nouă să ne împărtășim cu Tine, mai adevărat, în ziua cea neînserată a Împărăției Tale.

Apoi stihurile următoare la rând, repetând stihurile alternativ («Luminează-te...», «O, dumnezeiescul...» și «O, Paștile...»):

Hristos, Paștile cele nouă, Jertfa cea vie jertfită, Mielușelul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii.

Deșteptat-ai, după ce ai adormit, pe cei morți din veac, răcnind împărătește ca un leu din Iuda.

Magdalena Maria, a alergat la mormânt și pe Hristos văzându-L, ca pe un grădinar L-a întrebat.

Înger strălucitor către femei a strigat: Nu mai plângeți, că Hristos a înviat.

Hristos a înviat, Cel ce a călcat moartea și pe morți i-a ridicat. Popoare, veseliți-vă!

Astăzi toată făptura se veselește și se bucură, că Hristos a înviat și iadul a prădat.

Astăzi a prădat iadul, Stăpânul, Cel ce a ridicat pe cei legați, pe care-i avea din veac, cumplit ținuți întru sine.

În loc de: Slavă...

Mărește, sufletul meu, Stăpânirea cea în trei Ipostasuri și nedespărțită Dumnezeire.

În loc de: Și acum...

Bucură-te, Fecioară, bucură-te! Bucură-te, binecuvântată! Bucură-te, preamărită! Că Fiul tău a înviat a treia zi din mormânt!

Apoi amândouă stranele din nou irmosul (catavasia):

Luminează-te, luminează-te noue Ierusalime, că slava Domnului peste tine a răsărit. Saltă acum și te bucură Sioane! Iar tu, curată Născătoare de Dumnezeu, veselește-te întru învierea Celui născut al tău.

Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le *(de trei ori)*.

Apoi diaconul zice ectenia mică, iar preotul, ecfonisul:

Că pe Tine Te laudă toate Puterile cerești și Ție slavă înălțăm: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Cântăreții: Amin.

LUMINÂNDA

Însăși podobia (se cântă în sfântul altar o dată, apoi de două ori la strane):

Cu trupul adormind, ca un muritor, Împărate și Doamne, a treia zi ai înviat, pe Adam din stricăciune ridicând și moartea pierzând; Paștile nestricăciunii, lumii de mântuire.

LA LAUDE

Se cântă opt Stihiri: patru ale Învierii din Octoih, pe glasul 1, și patru ale Paștilor, pe glasul al 5-lea:

Strana întâi:

Toată suflarea să laude pe Domnul. Lăudați pe Domnul din ceruri, lăudați-L pe El întru cei de sus! Ție se cuvine cântare, Dumnezeuule.

Strana a doua:

Lăudați-L pe El toți îngerii Lui, lăudați-L pe El toate puterile Lui. Ție se cuvine cântare, Dumnezeuule.

Stihirile Învierii, glasul 1:

Stih: Lăudați-L pe El întru puterile Lui, lăudați-L pe El după mulțimea slavei Lui. Lăudăm Hristoase, patima Ta cea mântuitoare și slăvim Învierea Ta.

Stih: Lăudați-L pe El în glas de trâmbiță, lăudați-L pe El în psaltire și în alăută.

Cel ce răstignire ai răbdat și moartea ai stricat și ai înviat din morți, împacă viața noastră, Doamne, ca un singur atotputernic.

Stih: Lăudați-L pe El în timpane și în horă, lăudați-L pe El în strune și în organe.

Cel ce iadul ai prădat și pe om l-ai înviat cu învierea Ta, Hristoase, învrednicește-ne pe noi cu inimă curată să Te lăudăm și să Te slăvim.

Stih: Lăudați-L pe El în chimvale bine răsunătoare, lăudați-L pe El în chimvale de strigare. Toată suflarea să laude pe Domnul.

Pogorârea Ta cea cu dumnezeiască cuviință slăvind-o, Te lăudăm pe Tine, Hristoase. Născutu-Te-ai din Fecioară și nedespărțit ai fost de Tatăl. Pătimit-ai ca un om și de voie ai răbdat răstignire. Înviat-ai din mormânt, ca dintr-o cămară ieșind, ca să mântuiești lumea, Doamne, slavă Ție.

Apoi se cântă Stihirile Paștilor, glasul al 5-lea:

Stih: Înviază Dumnezeu, risipindu-se vrăjmașii Lui, și fugind de la fața Lui cei ce-L urăsc pe Dânsul.

Paștile cele sfințite astăzi nouă s-au arătat. Paștile cele nouă și sfinte, Paștile cele de taină, Paștile cele preacinstite, Paștile Hristos-Izbăvitorul; Paștile cele fără prihană, Paștile cele mari, Paștile credincioșilor, Paștile care au deschis nouă ușile raiului, Paștile cele ce sfințesc pe toți credincioșii.

Stih: Precum se împrăștie fumul și nu mai este; precum se topește ceara de la fața focului.

Veniți de la mormânt, femei bine vestitoare, și ziceți Sionului: Primește de la noi bunele vestiri de bucurie ale Învierii lui Hristos. Veselește-te, saltă și te bucură, Ierusalime, pe Împăratul-Hristos văzându-L ca pe un mire ieșind din mormânt.

Stih: Așa pier păcătoșii de la fața lui Dumnezeu, iar dreptii se veselesc.

Mironosițele femei, foarte de dimineață, stând înaintea mormântului Dătătorului de viață, aflat-au înger pe piatră șezând; și acela, grăind către dânsule, așa zicea: Ce căutați pe Cel viu printre morți? Ce plângeți pe Cel nestricăcios, ca și cum ar fi în stricăciune? Mergând, vestiți ucenicilor Lui.

Stih: Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întru ea.

Paștile cele frumoase, Paștile Domnului, Paștile! Paștile cele preacinstite nouă ne-au răsărit! Paștile, cu bucurie unul pe altul să ne îmbrățișăm! O, Paștile, izbăvire de întristare! Că astăzi, din mormânt ca dintr-o cămară strălucind Hristos, pe femei de bucurie le-a umplut, zicând: Vestiți apostolilor!

Slavă... Și acum..., glasul al 5-lea:

Ziua învierii! Și să ne luminăm cu prăznuirea, și unul pe altul să ne îmbrățișăm. Să zicem: fraților și celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru Înviere. Și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le.

Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le *(de trei ori)*.

Și cântându-se Hristos a înviat... de mai multe ori,

se face **SĂRUTAREA** *precum urmează:*

În mănăstiri și la catedrale, fie la începutul cântării Laudelor, fie mai târziu, cel mai mare dintre slujitori ia sfânta Cruce, unul dintre preoți ia sfânta Evanghelie, iar ceilalți preoți și diaconi iau câte o cruce și așa ies prin ușile împărătești și vin spre iconostas (tetrapod).

Sfințiții slujitori vin pe rând, de la cel mai mare până la cel mai mic, sărută mai întâi icoana Învierii, sfânta Evanghelie, și sfânta Cruce din dreapta preotului următor, cu care se îmbrățișează. Protosul spune: *Hristos a înviat!*. Iar fiecare răspunde: *Adevărat a înviat!*, după care se așează de-a dreapta protosului. Așa fac toți preoții și diaconii, pe rând, sărutându-se unul cu altul, începând de la protos și așezându-se unul de-a dreapta celui alt, până la ultimul.

După aceasta încep să vină pentru sărutare ceilalți frați (în mănăstiri) sau credincioșii (în catedrale și în bisericile de parohie), sărutând și ei pe rând, icoana Învierii de pe iconostas, apoi sfânta Evanghelie și crucile din mâinile preoților și diaconilor, care spun la fiecare: *Hristos a înviat!*, iar ei răspund: *Adevărat a înviat!*

Dacă este de față și arhiereu (în catedrale), acesta, la ieșirea clericilor din sfântul altar, ia în mâini crucea cea mai împodobită, sărută icoana Învierii de pe iconostas, apoi se întoarce și binecuvintează cu crucea pe credincioși, spunând: *Hristos a înviat (de trei ori)* și credincioșii răspunzând de fiecare dată: *Adevărat a înviat!* De voiește, el rămâne apoi lângă iconostas, dând crucea să o sărute mai întâi clerul și apoi poporul, care îi sărută mâna; dacă nu, arhiereul se retrage în tronul arhieresc sau în sfântul altar până ce se termină sărutarea.

În bisericile de parohie unde slujește un singur preot, acesta ia singur sfânta Evanghelie și sfânta Cruce. Preotul ieșind prin sfintele uși, vine în dreapta iconostasului, pune sfânta Cruce lângă icoana Învierii pe iconostas, iar el ține în mâini sfânta Evanghelie. Credincioșii vin pe rând, sărută sfânta Evanghelie din mâinile preotului, care spune către fiecare: *Hristos a înviat!*, iar ei răspund: *Adevărat a înviat!*

După ce s-a făcut astfel sărutarea, preotul (protosul) citește cu glas mare și rar acest

Cuvânt de învățătură al sfântului Ioan Gură de Aur

Arhiepiscopul Constantiopolului (397-404 ; +407)

în sfânta și luminata zi a slăvitei și mântuitoarei Învieri a lui Hristos, Dumnezeuul nostru

De este cineva binecredincios și iubitor de Dumnezeu, să se bucure de acest praznic frumos și luminat.

De este cineva slugă înțeleaptă, să intre, bucurându-se, întru bucuria Domnului Său.

De s-a ostenit cineva postind, să-și ia acum răsplata.

De a lucrat cineva din ceasul cel dintâi, să-și primească astăzi plata cea dreaptă.

De a venit cineva după ceasul al **treilea**, mulțumind să prăznuiască !

De a ajuns cineva după ceasul al **șaselea**, să nu se îndoiască, nicidecum, căci cu nimic nu va fi păgubit.

De a întârziat cineva până în ceasul al **nouălea**, să se apropie, nicidecum îndoindu-se.

De a ajuns cineva abia în ceasul al **unsprezecelea**, să nu se teamă din pricina întârzierii, căci darnic fiind Stăpânul,

primește pe cel de pe urmă ca și pe cel dintâi.

odihnește pe cel din al unsprezecelea ceas ca și pe cel ce a lucrat din ceasul dintâi ; și pe cel de pe urmă miluiește, și pe cel dintâi mângâie ; și acelaia plătește, și acestuia dăruiește ;

și faptele le primește ; și gândul îl ține în seamă,

și lucrul îl prețuiește, și voința o laudă.

Pentru aceasta, intrați toți întru bucuria Domnului nostru ; și cei dintâi, și cei de al doilea, luați plata. Bogații și săracii împreună bucurați-vă. Cei ce v-ați înfrânat și cei leneși, cinstiți ziua. Cei ce ați postit și cei ce n-ați postit, veseliți-vă astăzi. Masa este plină, ospătați-vă toți. Vițelul este mult, nimeni

să nu iasă flămând. Gustați toți din ospățul credinței, împărtășiți-vă toți din bogăția bunătății.

Să nu se plângă nimeni de lipsă, că s-a arătat Împărăția cea de obște.

Nimeni să nu se tânguiască pentru păcate, că din mormânt iertare a răsărit.

Nimeni să nu se teamă de moarte, că ne-a izbăvit pe noi moartea Mântuitorului ; a stins-o pe ea Cel ce a fost ținut de ea.

Prădat-a **iadul** Cel ce S-a pogorât în iad.

Umplutu-l-a de amărăciune, fiindcă a gustat din trupul Lui.

Și aceasta mai înainte înțelegând-o Isaia, a strigat :

Iadul, zice, s-a amărât, întâmpinându-Te pe Tine jos :

amărâtu-s-a că s-a stricat.

s-a amărât, că a fost batjocorit ;

s-a amărât, că a fost omorât;

s-a amărât, că s-a surpat;

s-a amărât, că a fost legat.

A primit un trup și de Dumnezeu a fost lovit;

a primit pământ și s-a întâlnit cu cerul.

a primit ceea ce vedea și a căzut prin ceea ce nu vedea.

Unde-ți este, moarte, boldul tău ? Unde-ți este, iadule, biruința?

Înviat-a Hristos și tu ai fost nimicit.

Înviat-a Hristos și au căzut **diavolii**.

Înviat-a Hristos și se bucură **îngerii**.

Înviat-a Hristos și **viața stăpânește**.

Înviat-a Hristos și **nici un mort nu este în groapă**;

că Hristos, sculându-Se din morți, începătură celor adormiți S-a făcut.

Lui se cuvine slava și stăpânirea în vecii vecilor. Amin.

Apoi cântăreții cântă troparul sfântului Ioan Gură de Aur, glasul al 8-lea:

Din gura ta ca o lumină de foc strălucind harul, lumea a luminat, vistieriile neiubirii de argint lumii a câștigat, înălțimea gândului smerit nouă ne-a arătat. Ci cu cuvintele tale învățându-ne, Părinte Ioane Gură de Aur, roagă pe Cuvântul, Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.

După aceea diaconul zice ecteniile: Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule... și Să plinim rugăciunile noastre cele de dimineață... Și după ecfonis, diaconul zice: Înțelepciune. Cântăreții: Binecuvintează.

Preotul, ținând sfânta Cruce și lumânarea aprinsă, face otpustul mare: Cel ce este binecuvântat...

Cântăreții: Amin. Întărește, Dumnezeule...

Preotul: în loc de „Slavă Ție, Hristoase...”, cântă: „Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând”, iar cântăreții continuă: „și celor din morminte...”

Preotul: Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le, adevăratul Dumnezeuul nostru, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Sale și ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mântuiască pe noi, ca un bun și de oameni iubitor.

Apoi înalță sfânta Cruce și lumânarea, rostind cu glas mare: Hristos a înviat (de trei ori la rând, întâi spre apus, a doua oară spre miazăzi și a treia oară spre miazănoapte).

Și credincioșii răspund de fiecare dată: Adevărat a înviat! Și cântă cu toții, cler și credincioși, de trei ori:

Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le.

Iar cel mai mare adaugă, închinându-se spre răsărit:

Și ne-a dăruit nouă viață veșnică. Să ne închinăm învierii Lui celei de a treia zi!

*** *** ***